

1998 - 2023 · 25 anys

FREQÜÈNCIA

Magazín novembre 2023 ● Número 373 ● 10.000 exemplars

Tenim por a morir?

Homes i dones de més de seixanta anys desenvolupen un rebuig cap a la mort que pot donar origen a l'angoixa per ignorar si aquest trànsit pot ser perllongat i dolorós

Reverendíssim Manel Gasch

El pare abat de Montserrat ens parla del mil·lenari que se celebrarà el 2025

Govern a la Catalunya Central

La delegada, Montserrat Barniol, ens explica com és i com funciona

A més a més

OPINIÓ

TECNOLOGIA

ACTUALITAT

ENTREVISTA

GASTRONOMIA

ÉS NOTÍCIA

MUSEU DE MANRESA

Via de Sant Ignasi, 40
08241 Manresa
Tel. 938 74 11 55

museu@ajmanresa.cat

Segueix-nos a:

85 anys d'exhumacions de fosses comunes de la Guerra Civil a Catalunya

Exposició

Del 28.09.2023
fins al 15.11.2023

De dimarts a dijous, de 10 a 14 h,
els divendres i els dissabtes,
de 10 a 14 h i de 17 a 20 h,
i els diumenges i festius, de 10 a 14 h.

Entrada lliure

#ExpoFosses

ON SÓN?

Generalitat
de Catalunya

Ajuntament
de Manresa

EL CATALÀ PER SOBRE DE TOT

Pilar Goñi Garriga

Indubtablement, una cosa tan simple com parlar en la llengua materna ha aixecat ampolles i rius de tinta. No és tan estrany que es parli en català, euskera, castellà o gallec. Ans el contrari, és un signe d'identitat.

Aquest mes de novembre, amb els Premis Lacetània organitzats per Òmnium Cultural a la Catalunya Central, que es lliuraran el 17 de novembre al Teatre Conservatori de Manresa, reflectim el que la cultura aporta a la nostra societat. N'hi diuen l'aliment de l'ànima i, per descomptat, ens aporta orgull de pertinença a una terra on preiem els esforços en diferents disciplines del món cultural, cosa que demostra que la llengua, les tradicions, la història de casa nostra estan ben vives.

I, especialment, el teatre, que entra a formar part dels premis per seguir el llegat de la gran actriu i locutora Maria Matilde Almedros, que a partir d'aquest any tindrà el seu premi Lacetània per homenatjar persones i col·lectius que mantenen viva la flama de l'art de Talia. Això ens fa adonar-nos que tenim una gran riquesa al Bages i al Moianès, per tot allò que es cou dalt dels escenaris, entre bambolines, en els assajos i que de manera altruista i despres aplega milers i milers de persones. Llarga vida al teatre! ●

4

8

18

31

//// EN AQUEST NÚMERO ////

- 4 EL REPORTATGE**
MONTSE BARNIOL CARCASONA
FA BALANÇ POSITIU D'UN ANY
DE TREBALL A LA DELEGACIÓ DE
GOVERN DE LA CATALUNYA CENTRAL
- 8 ENTREVISTA**
MANEL GASCH I HURIOS,
PARE ABAT DE MONTSERRAT
- 12 EL TEMA DEL MES**
PERQUÈ LES PERSONES D'EDAT
TENEN POR A MORIR
- 17 OPINIÓ**
MARIONA HOMS ALSINA:
VINCLES I RECORDS
- 18 PERFIL**
ALÍCIA MORIANA,
CAP DE LA REGIÓ POLICIAL CENTRAL
- 20 HA PASSAT I PASSARÀ**
- 22 ÉS NOTÍCIA**
MERCADONA COMPRARÀ
220.000 TONES DE CÍTRICS
D'ORIGEN LOCAL, UN 10 % MÉS
- 24 COM ET DIUS**
CARLES
- 25 GASTRONOMIA**
ROSQUILLES PEL NOVEMBRE.
QUE BONES!
- 26 ESCAPADES**
CALDES DE MONTBUI,
EL DESCANS PERFECTE
- 28 CIÈNCIA**
L'EMPRESA SANTOS JORGE I EURECAT
MANRESA CREEN UN NOU PRODUCTE
AMB RESIDUS DE VIDRE PER ALS
BÚNQUERS DE GOLF
- 30 CINEMA I INFORMACIÓ**
- 31 TELEVISIÓ**
QUINA CANALLADA!

VITALDENT

Volem **veure't somriure**

+ informació

Passeig de Pere III, 68 · 938 748 588 · Manresa
Carrer Nou, 47 · 931 706 297 · Manresa

Núm. Reg. Sanitari: E08978632

ALUMINIS SANT SALVADOR

donem calidesa a la teva llar

TEL./FAX - 93 877 20 82
MÒBIL - 615 814 965

POL. IND. BUFALVENT
C/ESTEVE TERRADES 43 · MANRESA

Montse Barniol Carcasona

Balanç positiu d'un any de treball a la Delegació de Govern de la Catalunya Central

Per Eli Pagan
Fotos: Generalitat de Catalunya

A finals d'octubre de 2022 Montse Barniol Carcasona va ser nomenada delegada del Govern de la Generalitat a la Catalunya Central. És la quarta dona consecutiva que n'ocupa el càrrec, i després dels quatre homes que van ostentar-lo des de la creació de la Delegació Territorial del Govern de la Generalitat de Catalunya a la Catalunya Central l'any 2006. Un any després d'aquest nomenament, Barniol en fa un balanç "positiu", i es mostra "contenta i satisfeta" d'aquests 365 dies. "És un privilegi i un honor poder representar el Govern a la Catalunya Central, i posar-nos al servei de tots els ajuntaments, els municipis, alcaldes i alcaldesses, el conjunt de regidors i regidores, consells comarcals, però també de les entitats, la ciutadania en general i, per tant, ser aquest pont d'enllaç entre el territori i el Govern", diu la delegada

Montse Barniol té un bagatge important en el món local, ja que va ser alcaldessa d'Alpens, al Lluçanès, durant 20 anys (de 2003 a 2023). Barniol reconeix que la feina que ha fet d'alcaldesa d'Alpens fa que, molt probablement, "empatitzi" molt més amb els alcaldes. "Em poso molt en el seu lloc, especialment quan no trobes la persona amb la qual has de parlar o no acabes de desencallar alguna gestió, i mires d'ajudar al màxim".

És un càrrec al qual va arribar una mica "per sorpresa" després de la remodelació del Govern de la Generalitat de Catalunya. Aleshores Montse Barniol era alcaldessa, però també ja havia format part de la Generalitat com a directora general d'Ecosistemes Forestals i Gestió del Medi, al Departament d'Agricultura.

ELS DELEGATS I LES DELEGACIONS TERRITORIALS

Els delegats territorials del Govern representen el Govern i són la màxima autoritat de la Generalitat a la Delegació Territorial respectiva. Hi ha vuit delegacions territorials, amb relació a les vuit vegueries que s'han definit; per ordre de creació: Barcelona, Girona, Lleida, Tarragona, Terres de l'Ebre, Catalunya Central, Alt Pirineu i Aran i Penedès.

En paral·lel a les delegacions territorials, cada conselleria de la Generalitat té assignada una persona que actua de directora dels Serveis Territorials del seu departament a la vegueria. A la Catalunya Central, les direccions de Serveis Territorials de deu departaments es reuneixen mensualment en un Consell de Direcció presidit per la delegada Montse Barniol, on es comparteixen i treballen les prioritats de cada departament dins de l'àmbit territorial i on també es treballa per donar compliment al Pla de Govern vigent, que s'estructura en cinc eixos que han de garantir una Catalunya justa, pròspera, verda, feminista i plenament lliure.

L'objectiu és "descentralitzar" i que el Govern estigui molt més a prop de tot el territori català. Els delegats i delegades, explica Barniol, són els representants al territori del Departament de Presidència i, per extensió, del Govern de la Generalitat. De les funcions assignades al càrrec, la més visible és la de representació del Govern en qualsevol àmbit, però també tenen atribuïdes les funcions d'informació, de coordinació i de règim interior del Govern de la Generalitat. Però cada departament té una direcció de Serveis Territorials que es coordina des de la Delegació Territorial. Tot es vehicula, explica Montse Barniol, a través d'un Consell de Direcció. "I ens coordinem tal com fa l'executiu del Govern".

EL DIA A DIA

Una tasca primordial de la delegada del Govern és mantenir el contacte constant amb els ens locals (ajuntaments i entitats municipals descentralitzades) i supramunicipals (consells comarcals i mancomunitats de municipis). De les trobades periòdiques amb alcaldes i alcaldesses en deriven peticions de solucions a serveis primordials, com ara infraestructures de comunicacions, educatives o sanitàries, o de resolucions a incidències en serveis bàsics, com ara corrent elèctric o telefonia. El dia a dia de la delegada del Govern és molt variat, una feina "gens monòtona". Unes tasques que van des d'atendre peticions

que fan els ajuntaments o organitzacions empresarials, entre d'altres; entitats del tercer sector que demanen visites o presenten els seus projectes; reunions de coordinació amb el Departament de Presidència (on es reuneixen tots els delegats i delegades), o fer d'acompanyament quan hi ha visites de consellers o conselleres al territori, entre altres qüestions. La feina de representativitat és "de doble sentit, els delegats traslladem els projectes del Govern al territori, i també traslladem al Govern les reivindicacions i reclamacions de casa nostra". "Sempre hi ha alguna petició d'entitats d'aquí que és una prioritat i que jo trasllado a Presidència, i llavors ho posem dins l'agenda del departament o conselleria que pertoqui" explica Barniol. "La meva feina és molt proactiva", assenyala la delegada, "i m'agrada ser proactiva visitant els ajuntaments. Per exemple, quan vaig començar vaig intentar visitar totes les alcaldesses de la Catalunya Central, per un tema de solidaritat de gènere, i perquè costa molt que les dones es dediquin a la política. Ara i després de les eleccions municipals ja he començat a tornar a fer-les: a alcaldesses, però també als alcaldes".

Les reivindicacions que fan els ajuntaments i les alcaldesses i alcaldes depenen molt de cada municipi "perquè les realitats municipals són molt particulars". Van des de qüestions d'aigua (hi ha municipis que tenen solucionades les fonts de subministrament però d'altres no), explicacions i acompanyaments de subvencions, a qüestions més particulars que puguin tenir com ara temes de transició energètica, educació o seguretat, entre d'altres.

QUAN PARLES FAS MAGIA

MOLT PER PARLAR. MOLT PER VIURE.

vxl.cat VOLUNTARIAT PER LA LLENGUA

COOPERACIÓ PER A LA NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

Generalitat de Catalunya

Pel català, sempre endavant.

LES NOVES REALITATS TERRITORIALS

Durant l'any just que fa que ocupa el càrrec, Montse Barniol ha treballat per a la creació de la comarca del Lluçanès (fet que es va materialitzar el passat mes de maig). Una nova comarca, diu Barniol, que arriba amb vuit anys de retard, i després d'una consulta que es va fer el 2015, amb uns resultats que reconeix "complexos". La delegada recorda que ara s'està en una "etapa transitòria", amb un primer reconeixement administratiu amb una mancomunitat transitòria que ha de donar lloc al Consell Comarcal del Lluçanès.

Ben aviat, l'edifici dels antics Jutjats de Manresa serà la seu de la Delegació de Govern a la Catalunya Central

Durant aquest any de mandat també ha vist incrementar el nombre de municipis de la Catalunya Central. La incorporació a la comarca del Solsonès dels pobles de Biosca i Torà comporta que la Catalunya Central tingui actualment 146 municipis, de les comarques del Bages, el Berguedà, el Lluçanès, el Moianès, Osona i el Solsonès, a més dels vuit municipis del nord de l'Anoia: Calaf, Calonge de Segarra, Castellfollit de Riubregós, els Prats de Rei, Pujalt, Sant Martí Sesgueioles, Sant Pere Sallavinera i Veciana. La delegada es mostra satisfeta que s'hagin pogut incorporar els municipis de Torà i Biosca al Solsonès perquè també era "una reivindicació antiga d'aquest territori". Montse Barniol reconeix que són "processos complicats" perquè s'hi barregen moltes coses: el fet identitari, les prestacions de serveis...

En total, la Catalunya Central té hores d'ara 421.259 habitants, el 5,4 % de la població catalana (dades del darrer padró municipal d'habitants, de 2022) però el 16,2 % de la superfície de Catalunya (amb 5.216,5 quilòmetres quadrats dels 32.111,4 totals a Catalunya).

Una característica principal de la Catalunya Central és la gran quantitat de municipis amb menys de 2.000 habitants: 97 dels 146, 68 dels quals entren en el concepte de micropoble, en tenir menys de 500 habitants. A dins de la Catalunya Central, a més, hi ha els dos municipis amb

Marc Aloy
Manresa
Bages

Ivan Sánchez
Berga
Berguedà

Judit Gisbert
Solsona
Solsonès

Jordi Bruch
Prats de Lluçanès
Lluçanès

Albert Castells
Vic
Osona

'Els reptes de les 5 capitals de comarca a la Catalunya central'

L'acte serà conduït per **Mar Martí Montaner**, Presidenta de la Demarcació Catalunya Central del Col·legi de periodistes de Catalunya i per **Rubén Vázquez Almeda**, director Canal Taronja TV Osona, Moianès i Lluçanès

El 7 de novembre de 2023 a les 19.00 hores a la Sala la Plana de l'Om (Plana de l'Om, 2 MANRESA)

OBERT A TOT EL PÚBLIC

Organitza:

La xerrada serà emesa per Canal Taronja Central i Canal Taronja Osona, Moianès i Lluçanès

Col·labora:

menys quantitat d'habitants de tot Catalunya: Gisclareny, al Berguedà, amb 28 habitants, i Sant Jaume de Frontanyà, a la mateixa comarca, amb 31 persones empadronades. A l'altre extrem, només sis municipis de la Catalunya Central tenen més de 10.000 habitants, i d'aquests només tres en tenen més de 20.000: Manlleu (20.883 persones) i Vic (47.545), a Osona, i Manresa (77.452), al Bages.

ELS NOUS PROJECTES

En aquest any de mandat de Montse Barniol s'han creat els Serveis Territorials del Departament d'Igualtat i Feminismes a la Catalunya Central, amb seu a Manresa. "És un Departament de nova creació i molt necessari pels temps que malauradament corren", diu la delegada, i que té com a objectiu "ser proactius en buscar una igualtat de gènere, i d'oportunitats i, alhora, poder treballar per fer un canvi de cicle amb relació a aquesta àrea". El desplegament d'aquest Departament explica Barniol "ens permet ser més propers amb els programes que es porten a terme per part del Departament".

Durant aquesta legislatura també s'ha obert a Vic l'oficina de coordinació territorial a la Catalunya Central del Departament de Drets Socials. La delegada recorda que ja hi havia un equip que treballava en aquest tema però es feia des de Barcelona. Ara amb l'obertura d'aquest Departament "es dona servei a tots els municipis i comarques de la Catalunya Central, des del territori".

Dins de la llista de reptes que encara té per endavant Montse Barniol hi ha dues infraestructures que tindran seu a Manresa: l'obertura de l'Oficina d'Atenció Ciutadana de la Generalitat a la Catalunya Central, per

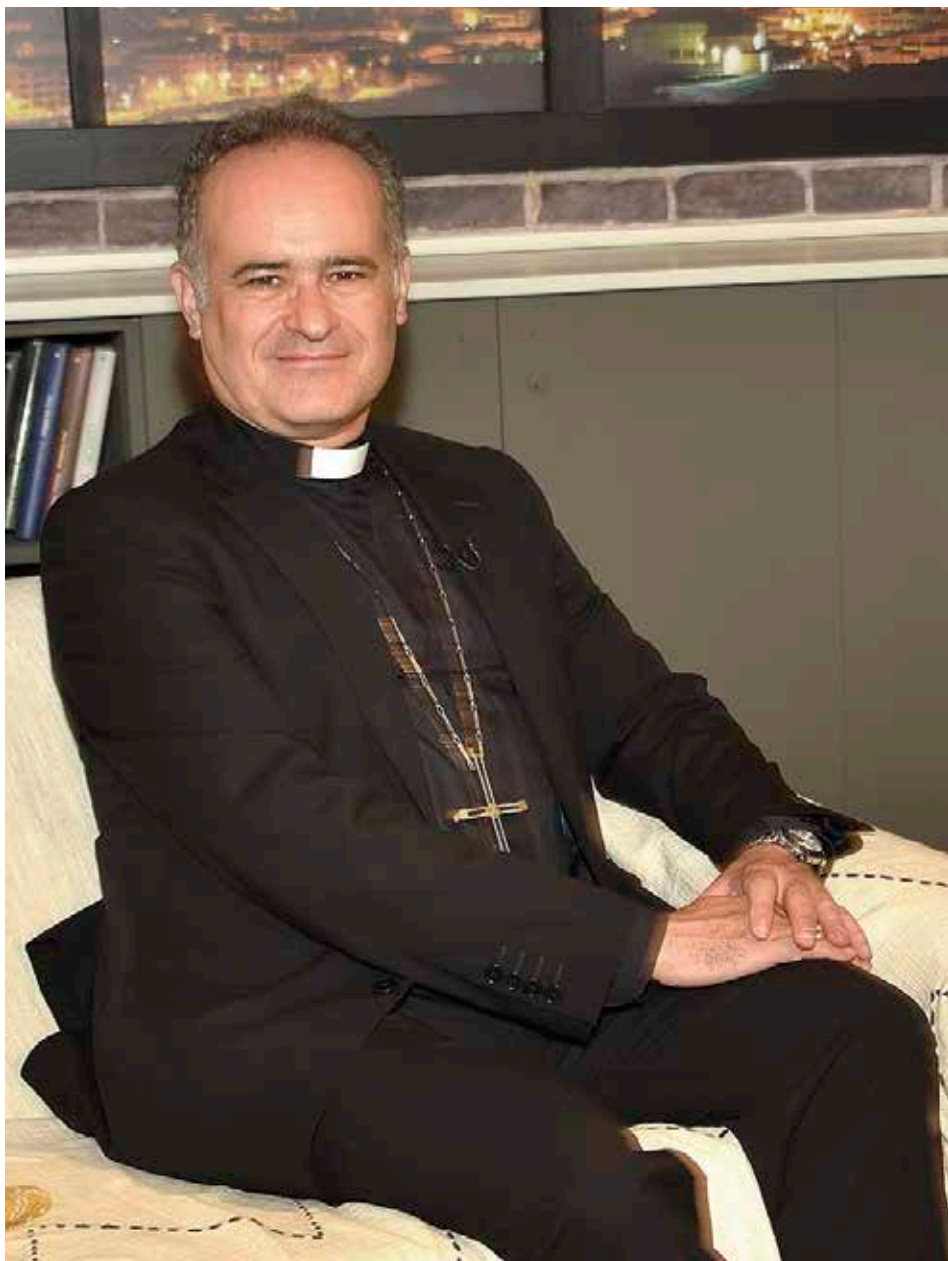
una banda, i les obres de construcció del futur edifici de la Generalitat a la Catalunya Central, per l'altra. L'Oficina d'Atenció Ciutadana de la Generalitat (OAC) s'obrirà a principis de l'any vinent i va en línia amb l'aprovació, aquest mateix 2023, d'un nou model d'atenció ciutadana que té per objectiu garantir l'acompanyament a la ciutadania per facilitar i fer més accessible la seva relació amb l'Administració. L'OAC oferirà, en un únic espai, l'accés a la informació i l'acompliment de qualsevol tràmit que presta la Generalitat, i actua així de finestra única. Aquesta OAC està situada a la plaça del Salt, a la frontera entre els barris Antic i Escodines de la capital del Bages. "Des d'aquesta oficina", explica la delegada, "es concentraran totes les peticions que el ciutadà o ciutadana pot tramitar a la Generalitat de Catalunya. És un punt on se'ls ajuda a fer tràmits, informacions, certificats". A principis de l'any 2024 aquesta oficina ja estarà plenament operativa.

Un altre dels projectes és el futur edifici de la Generalitat a la Catalunya Central, que s'ubicarà al sector conegut com a Antics Jutjats, entre el parc de la Seu, la baixada de la Seu i els carrers Galceran Andreu i Codinella. Aquest edifici començarà a prendre forma l'any vinent, després de la fase d'enderroc de vells edificis i de la fase d'arqueologia que s'està duent a terme actualment. Un cop estigui fet, l'edifici de la Generalitat a la Catalunya Central acollirà els Serveis Territorials dels departaments de la Generalitat que actualment estan desplegats a Manresa i les oficines de la mateixa Delegació del Govern a la Catalunya Central, i també serà la seu definitiva de l'OAC. ●

Manel Gasch i Hurios

Pare abat de
Montserrat

“Un dels grans projectes
dels darrers anys és la
incorporació en el món de
la comunicació i el món
digital des de l'Abadia”

Per Sergi LLadó / Pilar Goñi
Foto: Manel Marimon i Gomis

Manel Gasch i Hurios és barceloní i des de fa dos anys és el pare abat de Montserrat. Es llicencià en Dret a la Universitat de Barcelona i el 1996 va ingressar al Monestir de Montserrat, on va iniciar la formació en Teologia. Va ser prefecte de l'Escolania de Montserrat i majordom administrador del Monestir.

Fou elegit abat de Montserrat en votació a la Sala Capitular, com és tradicional. El seu predecessor en el càrrec, Josep Maria Soler, va exercir d'abat durant 21 anys i havia demanat el seu relleu —tal com marca la regla de Sant Benet— en complir els 75 anys d'edat. Manuel Gasch, un cop escollit nou abat, va adoptar la creu abacial de l'abat Cassià Just, amb qui havia tingut gran proximitat, ja que fou el seu mestre de novici i el considera el seu referent

///*"El 2025 celebrem el mil·lenari de l'Abadia. Mil anys de presència en un mateix lloc, una mateixa comunitat, una continuïtat històrica que ha donat els seus fruits" ///*

L'Abadia de Montserrat sempre ha fet una gran aposta per la comunicació local i la continua fent. Un bon exemple n'és que els diumenges la missa de Montserrat es veu per Canal Taronja i per les televisions locals de La Xarxa, i la gent ja ho espera. Aquesta confiança en la comunicació local, en el seu mandat, també continua?

Sí. En soc un entusiasta. Reconec que un dels grans projectes d'aquests 15 anys de Montserrat és haver-nos incorporat en el món de la comunicació i en el món digital. Sempre dic que em fa il·lusió perquè ens hi hem incorporat sense fer res gaire extraordinari en el fons, amb una càmera i un micròfon enmig de la quotidianitat i del que ja fèiem cada dia. Que vulguis o no comporta un esforç. És la feina de tot un grup de monjos, que ho han volgut tirar endavant. Una missa conventual de diumenge vol dir l'Escolania, vol dir la feina, la música, vol dir una tradició i ser conscient que això ho estàs compartint. Moltes vegades a l'església tens 500 persones i soc conscient que en tenim 50.000 o 60.000 darrere de les càmeres. Arribar a ser conscient d'aquest efecte multiplicador dels mitjans de comunicació impressiona molt.

Al setembre ha fet dos anys que va ser escollit i proclamat pare abat. Com s'ha sentit tot aquest temps i com es planteja aquest futur que ve ara?

Quan em pregunten com ha estat, jo sempre dic que és un càrrec exigent, em demana estar actiu en molts fronts alhora, tinc un gran equip de col·laboradors de monjos, que entre tots tirem endavant el monestir, cadascú ocupa el seu lloc. Si mirem cap al futur, en el fons és continuar tirant endavant el monestir, la casa, ocupant-nos dels monjos i complint tots els compromisos que tenim. Crec que aquests dos anys m'han donat una mica de perspectiva del que vol dir ser pare abat i he tingut molta sort que no he tingut grans desgràcies ni problemes gaire grossos als quals hagi hagut de fer front. He pogut anar portant el dia a dia del càrrec i del monestir de manera fàcil i aprendre'n una mica.

Un dels grans reptes de futur és d'aquí a dos anys, amb el mil·lenari de l'Abadia...

Sí, certament. Hi hem posat molta il·lusió i molt esforç, cal molta programació, gent molt competent i està tot molt pensat. Evidentment, d'il·lusió, en fa, i una mica de respecte també, perquè mil anys no es compleixen ni cada dia ni a cada institució. T'adones del que vol dir mil anys de presència en un mateix lloc, una mateixa comunitat, amb continuïtat històrica i com això ha donat molts fruits. El que dèiem al principi, Montserrat té una gran força d'identificació de la gent en nosaltres. El reflex d'una cultura i d'un país en nosaltres i per nosaltres, que vivim Montserrat, és molt bonic. I la veritat és que sí! Que serà un honor i treballarem perquè tothom hi participi. El gran objectiu del mil·lenari és que tothom se'l senti seu, i que sigui una festa major de Catalunya.

Què passarà el 2025 a Montserrat? Què ens pot avançar?

Esperem poder posar al dia alguna instal·lació cultural, alguna que ja estigui al començament del mil·lenari, i alguna altra potser durant el mil·lenari, també fidels a la cultura, que sempre ha estat present a Montserrat. També hi haurà una part musical molt important d'acord amb la nostra tradició, i després també ens agradaria molt que la gent hi participés, i per tant convidar col·lectius i institucions del país. Són quinze mesos de celebració i esperem tenir temps per fer moltes coses.

Montserrat és un espai que mai passa de moda, el 2025 serà moment d'asseure'ns i pensar el futur què ens espera.

Bé, jo penso que els monjos benedictins som progressivament innovadors. Tenim una tradició molt llarga al darrere que ens fa avançar a una velocitat constant, però sense gaires accelerades i frenades, i jo crec que és el que continuarem fent i potser la presa de consciència de la història que volem seguir aquest ritme. Montserrat és un lloc que té gran impacte, que atrau gent i que en continua atraient, i jo crec que ho continu-

arem fent. El futur? Nosaltres el podem centrar en mans de Déu, no ho podem fer d'una altra manera, sent cristians com som! La comunitat té futur, té monjos als quals els queden molts anys de vida i molta il·lusió pel projecte i això és el més important.

I personalment, a vostè, que hi va arribar l'any 1996 des de Barcelona, llicenciat en Dret, li agrada, és feliç amb la vida que porta?

Naturalment. Tants anys de vida monàstica donen per molts moments, no diré que tot hagi estat fàcil, no! Però n'estic satisfet i, evidentment, em sento part d'un projecte molt sòlid. Renúncies? També se'n fan en qualsevol altra opció de vida una mica seriosa. Potser només canviaria, al revés, haver-ho fet més seriosament, haver aprofitat més el temps, haver pogut resar més, però estic content!

Què li diria a aquell jove que amb 26 anys vol entrar a l'Abadia?

Amb aquesta edat jo ja era un novici. Jo li diria que hi posés molta il·lusió i moltes ganes, una mica el que em van dir quan jo hi vaig arribar. Sentir-te que formes part d'una història amb sentit.

Com és el seu dia a dia com a pare abat de Montserrat?

Algunes vegades fèiem broma amb l'abat emèrit Josep Maria Soler i dèiem que necessitariem el pare abat intern i el pare abat extern i en podríem ser dos, així que intento combinar aquestes dues dimensions. Per una banda, el pare abat el primer que ha de fer és viure tant com pugui la vida de monjo de la comunitat, i això vol dir seguir els horaris de la comunitat, que és exigent: hores de pregària, àpats amb la comunitat, els moments d'esbarjo amb la comunitat... A més, busco temps per llegir i per escriure, se'm demana escriure homilies, introduccions de llibres, algunes conferències, una feina que jo en dic de creativitat espiritual. Per una altra banda, hi ha una feina que també ocupa molt,

com de “relacions públiques”, sobretot internes. Acollir i rebre moltes persones i molts grups que venen a Montserrat i també representació a fora de Montserrat, tant en l'àmbit eclesiàstic com social, i també intento tenir una mica de temps per a la família, per als amics, passejar, fer esport. És molt necessari no perdre el contacte amb la gent, és important.

Aquest curs l'escolania ha tingut una novetat important: l'arribada de noies. Com ho han viscut?

Ho hem viscut amb molta il·lusió. La veritat és que és un projecte molt bonic, ideat i orquestrat pel pare Alfred de Montellà, prefecte de l'escola. Va tenir el suport de tota la comunitat i la veritat és que n'estem contents. S'hi ha presentat un grup de noies fantàstiques molt ben preparades, amb moltíssimes ganes, jo diria que no només de cantar, sinó també amb moltíssimes ganes de fer una experiència de vida al monestir, i d'aquesta participació que han de tenir en la litúrgia. També estem molt contents perquè s'hi han incorporat antics escolans i també ens fa molta il·lusió que vulguin tornar-se a vincular amb Montserrat i amb l'escolania. Penso que és un cor que musicalment serà molt bo.

Ha estat en altres càrrecs dins l'Abadia?

En dos de molt globals. Vaig ser a l'escolania i després en vaig ser el majordom, l'administrador. Jo sempre deia que era una projecte molt bonic i molt exigent, recordo haver-ho passat molt bé i era un orgull portar aquests nois pel món. Vam viatjar, era un orgull veure'ls treballar, veure'ls cantar i poder estar al davant d'una institució tan prestigiosa, tan antiga, que tan bona ambaixadora és de Catalunya de portes enfora.

Entrevista feta amb el periodista Sergi Lladó el dia de la inauguració dels estudis Canal Taronja Anoia

Què creu que ha pogut aportar i quin llegat creu que deixarà?

Jo sempre dic que ho hem de preguntar als altres, que et veuen més bé des fora que un mateix. Jo penso que soc una persona bastant ordenadora de la realitat, potser això em ve de la mentalitat jurídica, i potser de quan vaig fer les dues grans feines que he tingut a l'escolania i l'administració, com és ordenar, estar obert i escoltar, per saber què se'm demana o quina és la necessitat. Això també ho he volgut fer com a abat. El meu lema és “tant de bo que avui escoltessi la seva veu!”. Jo sempre he dit que en aquesta “la seva veu” no només hi havia la veu de Déu, sinó també que volíem que fos una veu global de tothom. Intento escoltar tothom i escoltar tothom qui em demana ser escoltat, i no sé quin llegat deixaré d'aquests anys, no m'atreveixo a dir-ho. Quan un està en una institució que té mil anys, vint-i-cinc li sem-

blen anecdòtics, encara, per parlar de llegats... Esperem... Ja en parlarem d'aquí a uns anys.

Com a anècdota, expliqui'ns com va ser la trobada aquest estiu amb Barak Obama. Perquè no tots els dies es presenta aquí qui ha estat president dels Estats Units!

Bé, molt cordial, aquestes grans figures tenen unes formes molt educades, tenen un punt de distància molt particular, però va ser molt cordial, vam estar molt a gust. Va venir amb Steven Spielberg, director de cinema, que em va fer també molta il·lusió, ja que hem gaudit molt veient pel·lícules seves... però va ser cordial i, després, vaig tenir aquella sensació que ja estaves en una altra divisió, aquell personatge ja sortia una mica de tot el que podia ser el teu cercle o el teu àmbit habitual de relació com a abat de Montserrat. ●

GCT Plus
ETT

Ens trobaràs a **Manresa**
Carretera de Vic, 169
Tel.: 938 721 058
manresa@gctplus.com
www.gctplus.com

La teva ETT!

GCT Plus
GENT DE CONFIANÇA

Montserrat
1025 | 2025

T'ajudem a estalviar,
sigui quina sigui la teva
energètica.

No et perdis **#OjoAlVatio**. Trucs i consells
per començar a estalviar.

Consulta'ls a les nostres xarxes socials.

Naturgy

Liceu
Opera
Barcelona

Troba aquí
tots els consells.

Per què les persones d'edat tenen por a morir?

Per Pilar Goñi
Fotos: Arxiu digital

La por a la mort és una reacció emocional basada en l'aversion que sorgeix davant de la idea o l'expectativa de morir. En cert grau, es manifesta en la major part de les persones, sobretot en les persones de més de 60 anys, però en alguns casos arriba a ser un temor tan intens que constitueix un problema psicològic.

Tothom té por de la mort en certa manera. Continua sent un enigma que provoca angoixa quan no s'han resolt aspectes crucials de la vida o s'han d'experimentar en solitud.

Tot i que la mort és present en totes les etapes de la vida, adquireix un caràcter especialment rellevant durant la vellesa. En gran manera, això obeeix al fet que aquesta fase de la vida va acompanyada d'un deteriorament tant físic com mental gradual, el qual acaba incrementant la por de la mort.

Sònia Díaz, sociòloga i membre de l'Associació SIENA (Serveis Integrals per a l'Envel·liment Actiu), diu que "en general tenir por a la mort no és una qüestió d'edat, però sí que té a veure amb l'edat el fet de pensar-hi més, és a dir, hi ha més conscièn-

cia de poder morir a mesura que vas fent anys i vas acumulant més pèrdues personals al teu voltant". Tanmateix, la gent normalment confessa que li fa més por el dolor, la malaltia i el patiment que la mort en si. "Les persones tenim por a la mort, en part, per la incertesa i la manca de control sobre el procés de morir, així com per la preocupació pel patiment físic o emocional en tot el procés".

A la cultura occidental, la idea de la vellesa presenta connotacions negatives. Molts adults d'edat comparteixen aquestes idees, encara que no siguin certes. Per això, el més habitual és que s'associï aquest període de la vida amb malaltia, depressió, aïllament i passivitat. També són molts els adults grans que viuen serenament els seus darrers anys de vida i accepten la seva pròpia mort com un fet natural. En canvi, d'altres no aconsegueixen posar-se en pau amb ells mateixos i, moltes vegades, això incrementa la por a la mort.

Josep Paris és director de desenvolupament corporatiu als Serveis Funeraris de Barcelona-Mémora.

Comparteix els seus pensaments sobre l'envelliment, la cura, la gestió de les emocions i com trencar el tabú de la mort en el blog *Cata de vida* (www.catadevida.com) i és autor del llibre *Cuidate. Quince vivencias personales de cuidadores*, que ha escrit junt amb la periodista Gemma Bruna. Per a Paris, "les persones grans poden tenir diferents temors en relació amb la mort, el patiment i les malalties. A mesura que anem envellint, podem ser més conscients de la fragilitat de la vida i dels problemes de salut que poden sorgir. Alguns poden sentir por a la idea de morir i enfrontar les coses desconegudes, mentre que d'altres poden preocupar-se pel patiment físic o emocional que puguin experimentar abans de morir. A més, les malalties poden generar ansietat i preocupació pel deteriorament de la salut. És important recordar que cada persona és única i pot tenir diferents perspectives i emocions en relació amb aquests temes. Brindar suport emocional i comprensió a les persones grans pot ajudar-los a manejar aquestes pors de manera més tranquil·la".

El procés d'envelliment és gradual, progressiu i irreversible en qualsevol etapa de la vida, però tendeix a relacionar-se exclusivament amb la gent gran. El mateix passa amb la mort, que es concep amb una proximitat imminent en aquesta fase de l'existència. Això pot generar sensacions desbordants associades amb la por a la mort. S'ignora la manera i el moment en què una persona morirà. En la nostra cultura aquest tema és tabú, cosa que fa que davant del temor, el dolor i el patiment, s'assumeixi una negació individual i col·lectiva.

La Dra. Violeida Sánchez, metge de família del CAP Manresa 2 comenta que tothom té por a la mort: "Volem viure. Perquè som conscients que amb la mort totes les coses que ens importen canviaran. No veurem els fills, no sabem què farà la gent que ens importa i ens necessita; no sabem què ens espera, ni si ens espera alguna cosa. No obstant això, crec que la por no és tant al moment de la mort, sinó a com hi arribem: estarem sols, algú ens agafarà de la mà, veurem llàgrimes de persones que estimem i que sabem que ens trobaran a faltar, ens parlaran en un idioma que entenem, amb el que hem viscut? Ningú voldria patir i tots som conscients que ens tocarà alguna que altra malaltia. Quina? I en què ens convertirà? Això ens fa molta por".

Per a la Dra. Sánchez el concepte de la mort "és el silenci de la vida. No vull que els meus fills m'imaginin saltant entre els núvols si he de marxar. Vull que sàpiguen que seré al seu costat i que viuré en els seus records".

No saber què hi ha després de la vida desperta una por a la mort que pot donar origen a l'angoixa, especialment per ignorar si el trànsit serà prolongat i dolorós. Enfrontar la por a la mort així dificulta el trànsit per aquesta etapa i el converteix en una mica més dolorós. És veritat que es tendeix a menystenir les capacitats dels ancians per encarar la por a la mort. En molts casos, ells mateixos consideren que no ho suportaran. Tot i això, sota aquestes circumstàncies afloren recursos psíquics que desconeixien.

Per a un gran nombre de persones grans, la mort és part d'un procés natural i l'enfronten amb antelació d'una manera activa. No comparteixen la idea d'ignorar-la i, de fet, fan plans amb relació a la mort.

Les persones d'edat avançada ja han viscut prou morts i han après a bregar amb la malaltia. De manera que, sense saber-ho, des que van néixer s'estan preparant per assumir la seva pròpia mort. Fins i tot alguns fantasiegen amb aquest pas ineludible i ocasionalment fan gala d'humor negre. Diversos investigadors coincideixen a afirmar que les persones grans es troben més familiaritzades

Les xarxes de suport emocional i social per a qui té por a morir esdevenen vitals

amb els cementiris, els funerals i la mort que les persones d'altres edats. Addicionalment, es fixen objectius a curt termini i s'ocupen més de viure el dia a dia. "Digerir" cada moment crucial de la vida prepara per assumir la pèrdua següent. Així es transforma una realitat caòtica en una cosa que es pot manejar.

A la mort se li han assignat característiques macabres i estranyes; tot i així, la mort està més enllà del que qualsevol ésser humà pugui imaginar. Sobre això Freud deia que tant per a l'home primitiu com per a l'actual la pròpia mort és inimaginable i irreal. Per tant, davant seu només es pot actuar com a espectador. L'angoixa provocada per la por de la mort, en un context social advers, es pot convertir en una expressió silenciada que queda atrapada al cos. És possible que això doni lloc a manifestacions somàtiques associades a dolors i malalties imprecises.

És important tenir en compte el paper que tenen les xarxes de suport emocional i social en aquestes circumstàncies. Comptar amb aquest tipus de suport, sens dubte, ajuda a mitigar i superar les pèrdues i la por de la mort per continuar endavant amb la vida. A la majoria de la gent gran els preocupa convertir-se en una càrrega per a la parella o la seva família. En general, l'adult gran pot assumir una actitud d'indiferència, temor, culminació del patiment o serenitat davant de la mort. És convenient que tinguin l'oportunitat de parlar-ne i que els qui l'envolten es mostrin comprensius sobre això.

Josep Paris apunta que "la por a allò que és desconegut després de la mort és una cosa que pot afectar persones de totes les edats. Algunes persones grans poden parlar obertament sobre les seves creences o inquietuds sobre el que succeeix després de la mort, mentre que d'altres poden preferir mantenir-ho en privat. L'actitud cap a aquest tema varia segons les creences personals, la cultura i les experiències individuals. És important respectar les decisions de cada persona respecte de si desitgen parlar o no sobre aquest tema. Si alguna persona desitja parlar-ne, estar obert a escoltar i brindar suport emocional pot ser reconfortant per a ells".

Allò que l'avi se n'ha anat al cel... Solem evitar

que els nens vagin als funerals o cementiris, i amb això aconseguim una incapacitat primerenca per entendre i assumir què és la mort. Tot això és comprensible. Tot i així, tenim un compte pendent amb l'acceptació. Se'ns oblidia que som finits, que el que avui donem per fet demà es pot perdre. Integrar aquesta idea ens ha de permetre enfocar-nos en allò més rellevant: viure la vida amb passió perquè és breu, perquè no som eterns.

Com diu Josep Paris, "la cultura occidental tendeix a evitar parlar obertament sobre la mort i a allunyar-se de la seva presència en la vida quotidiana. Aquesta actitud pot contribuir al fet que les persones tinguin més por d'enfrontar la seva pròpia mortalitat. En no estar acostumats a parlar sobre la mort, pot generar-se un temor i una sensació d'allò que és desconegut. No obstant això, cada persona té una relació única amb la mort, i algunes cultures aborden aquest tema de manera més oberta i natural. Fomentar converses obertes i reflexionar sobre la mort pot ajudar-nos a comprendre-la millor i reduir les nostres pors".

UN DELS NOSTRES TEMORS ÉS NO SABER QUÈ PASSA DESPRÉS

Segons Sònia Díaz, "la manera en què expliquem la mort als infants és una qüestió molt personal i culturalment diferent. No hi ha una manera única o correcta per a tothom, ja que dependrà de les creences i dels valors de cada família. L'important és adaptar l'explicació a l'edat de l'infant, utilitzar

paraules senzilles i sinceres i no enganyar ni amagar el fet de la mort ni la malaltia prèvia (si n'hi ha). En la mort hi ha el procés de dol i, en amagar la mort o la veritat a l'infant, l'estem privant de poder fer el comiat o de dur a terme un correcte procés de dol. La nostra societat ha desnaturalitzat la mort, la vol amagar, ocultar. La nostra societat ha matat la mort".

La periodista manresana, Isabel Palà ha publicat el conte *On s'amaga l'avi* i ens comenta que "hi haurà tot tipus de persones. Però penso que en general la gent gran (i bona part de la gent en general) té més por de viure amb patiment que de morir. Viure sense qualitat de vida, sense autonomia i amb patiment no sé si es pot dir vida i això la gent gran que, a més, va perdent amistats (i ha de gestionar molts adeus) penso que ho viu amb molta consciència".

Per a Palà, "si la societat adulta hi viu d'esquena, imagina't els infants! Durant moltes generacions les famílies apartaven els més petits de tot el que tingués a veure amb la mort, des dels rituals i les cerimònies fins a les explicacions que se'ls donaven (farcides d'imaginació desbordant i faules), etcètera. La frase: se n'ha anat al cel, penso que moltes vegades és fruit d'un no-saber-massa-què-dir als nostres menuts. Bàsicament per un tema cultural (no hi ha culpa, es fa el que es pot!). No sabem acompanyar els més petits perquè els adults tampoc tenim la mort integrada i ben gestionada. Parlar-ne des de la sinceritat, sense eufemismes però sense generar pors excessives, pot anar bé

a les criatures, però també ens permet un espai als adults per viure les pèrdues des d'una altra mirada".

I afegeix: "Culturalment, la mort és encara un tema molt tabú a la nostra societat. Certament a la nostra cultura s'hi viu molt d'esquena: així com per a altres cultures la mort és part de la vida, aquí no la tenim tan present. El fet de no parlar-ne fa que sigui un tema incòmode i probablement que hi hagi molta més por al voltant seu. Si no en parlem potser serà com si no existís?".

Sònia Díaz comenta que "tot i que la por a la mort pot variar depenent de les creences, experiències individuals i perspectives culturals, en general, és comú que els éssers humans sentin cert grau de por a la mort a causa de la seva naturalesa desconeguda i finalitat inevitable. La por a la mort pot estar vinculada al temor a perdre la consciència i la capacitat d'experimentar la vida, així com la por de deixar enrere els éssers estimats i enfrontar allò desconegut després de la mort. Tota aquesta por s'alimenta del fet que a la nostra cultura la mort sigui un tabú, és a dir, un tema que evitem tractar, parlar i/o afrontar".

Per a Paris, "en lloc d'ocultar la realitat, molts experts suggereixen ser honestos i adaptar les explicacions a l'edat i al nivell de comprensió de les criatures. Podem utilitzar metàfores o conceptes més senzills per explicar el cicle natural de la vida, com dir que algú ha deixat de respirar o que el seu cos ja no funciona. És important estar disponible per respondre preguntes i brindar consol emocional als nens durant aquest procés. Cada família i cada cultura tenen les seves pròpies creences i els seus enfocaments sobre la mort, per la qual cosa és essencial trobar una manera que sigui coherent amb els seus propis valors i creences, brindant seguretat i suport a la canalla en el seu procés de comprensió".

Qualsevol persona ho ha sentit alguna vegada. Poques pors són tan universals i integrades al seu torn en qualsevol cervell, en qualsevol univers mental. Sabem que és gairebé el preu d'estar vius i que, al cap i a la fi, som inquilins en un món on res no és etern, on tot canvia, finalitza i es renova. Som conscients que, de vegades, passen coses que ens situen de sobte en aquesta vora. Un accident, una malaltia... La por a la mort no és només experimentar angoixa per aquest final, pel desconeixement de no saber què hi ha després. Aquesta ansietat es focalitza bàsicament en dos aspectes: el temor al patiment i deixar les nostres persones estimades. Són, per tant, dos temors concrets i comprensibles. És el moment d'aprofundir en aquest aspecte. A la nostra societat, a diferència d'altres cultures, es parla poc de la

Es té més por al dolor que a la mort. Això genera una gran angoixa a les persones de més de seixanta anys

mort: resulta incòmoda, fa mal i pocs se senten preparats davant de la mort. És hora, per tant, d'aprofundir en alguns aspectes.

Desapareixem? On parerà la nostra consciència i tot el que som i hem estat durant la nostra existència? Temem el no-res, l'absència, ens aterreix el no ser, el no tenir... I, tanmateix, sens dubte, el misteri més gran de la nostra existència és una cosa que passa diàriament a tot el món. Naixem i morim, res no és tan natural. El més idoni en aquestes situacions és aferrar-nos a les nostres creences. Hi ha qui té l'esperança de retrobar-se amb els seus, amb aquells que se'n van anar en un moment donat. És una bona opció. D'altres es focalitzen en la seva religió, en la seva espiritualitat... Sempre és bo creure en alguna cosa, si això ens confereix pau i esperança.

Per a Díaz, "sovint fa por allò desconegut i l'ésser humà sempre ha necessitat trobar explicació d'allò que no sap, tradicionalment ho ha fet o bé per mitjà de la ciència o bé per mitjà de la religió. La mort va associada a la vida i pot aparèixer en qualsevol moment, però la nostra societat prefereix vincular la mort al final d'un cicle vital perquè això ens ajuda a explicar per què morim i a poder acceptar més fàcilment aquest fet. Però partint de la idea que en general no ens agrada parlar sobre la mort, sobre el fet de saber què passa després de morir, algunes persones busquen consol en les seves creences religioses, d'altres poden buscar explicacions científiques, d'altres poden sentir angoixa o incertesa sobre el que és desconegut i d'altres poden preferir evitar qualsevol tipus de pensament i/o conversa".

Joan Cals explica que "no tenim pedagogia de la mort, tampoc és un tema que es pugui ensenyar a les escoles, és un tema de família, per tant els mateixos pare i mare, quan es mor l'avi o l'àvia, ho haurien d'explicar com un fet natural. És tan absurd dir que ha anat al cel, com dir que has nascut sota una col o t'ha portat una cigonya des de París".

Carme Carrió, presidenta de l'Associació de Veïns de les Escodines de Manresa i autora de llibre *La vellesa, realitat menystinguda*, diu que "per les converses que tinc amb persones grans del meu barri en general no tenen por de la mort, perquè han assumit que ja han fet una vida i que en qualsevol moment es pot parar. Però sí que tenen molta por de patir o tenir malalties que portin patiment, i demanen que no se les deixi patir".

Per a Carrió, "la societat occidental té un tabú molt pronunciat al significat de la mort, en canvi les societats orientals i sobretot asiàtiques, no viuen d'esquena a la mort, i això no genera tanta angoixa com aquí".

Diuen que qui ha tingut una vida plena no tem el final de manera tan intensa. Per reduir la por a la mort, la millor estratègia no és cap altra que saber gaudir del dia a dia amb tot l'ànim, el cor i la valentia. No és bo arribar a aquell instant final havent-nos quedat amb les ganes o, pitjor encara, havent viscut malament la vida. Una existència insatisfeta és aquella que no ha sabut apreciar el meravellós do que és estar viu, comptar amb bones persones al voltant i amb un món ple de bellesa i possibilitats. L'objectiu no és altre que deixar que la mort ens sorprengui gaudint al màxim de la nostra existència.

Joan Cals forma part del Consell de la Gent Gran de Manresa i del Consell Comarcal del Bages. També va ser a la redacció del programa nacional de Pasqual Maragall, i aportà la seva experiència al Consell de la Gent Gran de Catalunya i, també,

cinc anys al Consell Estatal de Persones Grans. Un compromís que arribà fins al 2019, quan va participar al 8è Congrés Nacional de la Gent Gran, sumant l'organització de cinc edicions. "En els Congressos Nacionals del Consell de la Generalitat de 2002, 2006, 2010, 2014 i 2019, en tots hi havia una ponència específica sobre la mort digna, evidentment sempre anaven a parar als serveis pal·liatius, també alguns anys va sortir la preparació per a la mort o, fins i tot, l'eutanàsia passiva", comenta Cals.

I afegeix: "En l'últim congrés, el vuitè, ja vam poder parlar de l'eutanàsia activa, la llei no estava aprovada, però teníem la seguretat de la seva aprovació". Cals apunta la importància del "testament vital o les voluntats anticipades (és el mateix), que és un document en què una persona disposa el que vol que es faci quan ja no hi sigui, quan es mori. Pots disposar que el teu cos sigui donat, o la no exposició del cos, la mena de funerals, crematori, eutanàsia, etc."

A Catalunya, actualment només hi ha un 1,4 % que el tinguin, és a dir, 120.000 persones, una xifra ridícula. Cals comenta que "en part diuen que si es fa pel Servei Català de la Salut és complicat i, si es fa pel notari, la resposta més general és que no tinc temps. Arribes a la conclusió que no el fan perquè han de decidir per després de la mort, en general la gent no volem pensar en la nostra mort, ens fa una certa basarda, com si estiguéssim cridant la mort i això angoixa". Per a Cals "en el nostre país i gairebé a tot Europa, no

tenim cultura de la mort, per tant és normal que tinguem un cert recel davant de la nostra pròpia mort. Des de fa dos mil anys la nostra religió, que és monoteïsta, ens parla de cel, infern, resurrecció, retrobar-te amb éssers estimats. Crec que ens ve del principi del cristianisme, que les persones morien esquarterades, torturades, però felices. Avui, aquests condicionants potser no es donen tant, però potser els portem a l'ADN".

Segons Cals "les persones grans que jo conec, amb qui em relaciono, no parlen de la mort, fins i tot si algú treu el tema aviat es canvia a qualsevol cosa. És perquè ens queda molt propera, estem veient amics, companys de la nostra edat que ja no són entre nosaltres. Sense dir-nos res no parlem dels absents. Hi ha un fet curiós, a les residències de persones grans, quan es mor alguna persona, gairebé no se'n parla".

Josefina Portell, de l'Associació de Veïns de Valldaura a Manresa, al local social de la qual cada tarda es reuneix un bon nombre de persones, diu que "els que en parlen més tenen molta menys por. La gran por de les persones grans és donar feina, això ho pensen amb el cap, però de cor voldrien que fos diferent". I afegeix: "Del que tenen més por la gent gran és de les malalties". I conclou: "Si la gent es mirés la mort de cara no tindria tanta por".

Cals, però, diu que "sobre la idea de fer nosa o deixar tranquil·la la família, sí que des del Consell, ens hem trobat àvies, sobretot, marginades o menyspreades. Sí que ens hem trobat durant la pandèmia o després algun suïcida en gent gran i gent adulta. No crec que la gent gran es vulgui morir, si està en unes condicions mentals o físiques relativament estables. Tots en aferrem a la vida, per cruel o dura que sigui".

Segons Carme Carrió, "la gent gran sí que en parla, de la mort, però com que en general les persones més grans tenen molta fe, no els fa tanta por. Potser som nosaltres que ens costa viure amb aquesta incertesa. Ells t'expliquen que volen retrobar-se amb els seus éssers molt estimats".

Quan escoltem la gent gran que diu "el millor és que em mori i així deixo a tothom tranquil i no dono feina a la família", entrem en un gran dilema, i hauríem de repensar si les famílies fem prou per cuidar i atendre els nostres éssers estimats. Per a Carrió, "quan he parlat d'aquest tema amb persones molt grans i que necessiten atencions, ho diuen amb molta tristesa, i expressen un gran sentiment d'angoixa i malestar. Voldrien ser atesos a la seva llar, que hi tenen tots els seus records, i no sentir que molesten. Tot això fa repensar que caldrien més ajudes perquè els fills i filles els poguessin atendre a la llar familiar. Més d'una perso-

El testament vital és un document que permet detallar tractaments i cures en cas que un no pugui decidir per ell mateix

na s'ha posat a plorar en expressar aquests sentiments tan profunds i tristos".

I per a Sònia Díaz, "sí que ho diuen de debò, al darrere hi ha l'acceptació del propi estereotip que la persona vella ja no serveix per a res i que només dona feina a les persones del seu voltant. D'això se'n diu un estereotip autoinfligit, és quan la imatge negativa de l'envelliment te l'acabes creient i t'afecta en el teu benestar físic i emocional. La nostra societat és edatista, discriminem per raó de la nostra edat, i darrere de l'edatisme a les persones grans hi ha la construcció d'estereotips negatius que tenen a veure amb l'envelliment, un dels quals és el fet que les persones grans i malaltes són una càrrega per a les famílies i per a la societat".

Com explica Isabel Palà, "també és veritat que molta gent gran pot expressar-ho perquè així ho sent. Perquè no se sent ni tan capaç ni tan autònoma com temps enrere. I és 100 % respectable. La qualitat de vida és clau per tenir una vellesa digna. I si no és així, a vegades, el desig potser és, de cor, no seguir vivint".

Per a la Dra. Sánchez "la gent gran no vol patir. Estan acostumats a cuidar dels seus i un dia veuen que no en són capaços. I no saben què fer. Per nosaltres i pels nostres fills la vida té un significat que va més enllà de la responsabilitat. Els nostres pares i avis han viscut per cuidar-se els uns als altres, per cuidar els pares, per cuidar els fills, els nets, fins i tot per cuidar els veïns. Si no tenen força per fer-ho, la seva vida perd la raó de ser".

Per a Josep París "quan les persones grans expressen frases com 'El millor és que em mori', és important prendre-les de debò i no subestimar els seus sentiments. Encara que alguns poden dir-ho com una manera d'expressar la seva frustració, solitud o càrrega emocional, és fonamental escoltar els senyals d'angoixa que poden tenir. Aquestes paraules poden reflectir una sensació de desesperança o falta de propòsit en la vida. És essencial

brindar suport emocional i promoure la comunicació oberta per comprendre millor les seves preocupacions i oferir-los suport. Fomentar activitats significatives, connexions socials i buscar ajuda professional si és necessari pot ajudar a millorar el seu benestar emocional. Recordem que cada persona és única, per la qual cosa és important ser presents i empàtics amb les seves emocions i necessitats individuals".

El testament vital és un document que permet detallar els tractaments mèdics o cura que una persona vol rebre o rebutjar quan es trobi en unes circumstàncies que no li permetin decidir per si mateixa. Aquest document serveix per reflectir els valors personals relacionats amb l'atenció mèdica i el final de vida, el posicionament respecte a les cures paliatives o les mesures de suport vital, com són l'alimentació i la hidratació artificials i la reanimació cardiopulmonar (RCP), entre moltes d'altres. Però, més enllà de deixar per escrit els tractaments mèdics que es volen o no, també es poden introduir altres mesures com la voluntat de donar òrgans o la designació d'un representant. Aquesta darrera figura fa referència al nomenament d'una persona de plena confiança que s'encarregui de complir les teves indicacions expressades al testament vital o decideixi sobre aquells aspectes relacionats amb l'àmbit mèdic que no hagi deixat per escrit al document de voluntats anticipades (DVA). No és obligatori tenir representant, però sovint s'aconsella i, si es considera necessari, poden limitar-se les funcions en el mateix document. Amb l'entrada en vigor de la Llei 3/2021 que regula l'eutanàsia, aquesta es pot incorporar al testament vital, i deixar per escrit la seva aplicació en cas que es complissin les circumstàncies establertes per la llei.

Elaborar el DVA és una manera de garantir els teus drets i decisions respecte a la teva salut sigui quina sigui la teva situació. Tot i això, no només pot ser beneficiós per a tu, sinó també per als membres del teu entorn, ja que si decideixes tu, no cedeixes la responsabilitat als teus familiars, que, en moments angoixosos, es veuran abocats a prendre decisions molt complexes. A més, el DVA resulta també de gran utilitat per a l'equip mèdic que et tracti, ja que l'utilitzaran com a guia per proporcionar-te l'atenció mèdica que vols i necessites.

Per fer el testament vital l dret a morir dignament pots trucar al 955 545 060 (Salut Respon) i demanar cita per registrar la voluntat vital anticipada. També es pot fer davant notari. Davant de tres testimonis, que han de signar l'escrit. Dos no poden ser ni pares, ni fills, ni tampoc oncles o nebots, ni tenir una relació econòmica amb la persona que fa el testament vital. ●

Mariona Homs Alsina
Regidora de Presidència i
Drets Socials i Persones Grans

Vincles i records

Quan una colla perd un amic, es transforma. Concep la realitat des d'un prisma diferent. Més madur. Més honest. Més de veritat. Les relacions s'enforteixen i les mirades es converteixen en gestos de complicitat infinita.

El Ferran va estudiar amb l'Enric (la meva parella) des de P3 fins a COU. Sempre junts. Eren la colla dels "guais" i dels setciències alhora, allò mai vist, però era així. Tenien un grup de whatsapp que es deia "Fora de classe". Imagineu-vos per què. Quan el Ferran ens va deixar, ara fa pocs dies, vam fer un dinar tendre, dolç, bonic, on vam enfortir vincles i vam utilitzar els records més absurds i grotescos per fer sortir les emocions contingudes des del mal dia de juliol en què vam saber que no se'n sortiria.

Ja veníem apresos d'espants i dols. La Susi ens va deixar després d'un dissabte en el qual havíem ce-

lebrat l'aniversari de la Sílvia. Com vam riure, aquell dia! I un parell de dies després ens vam haver d'acomiar d'ella, sense haver-li pogut dir el sentit adeu que mereixia, perquè un infart se la va endur per sempre.

Però jo ja en sabia, de dir adeu a amics estimats. Me'n va ensenyar la Núria, quan un dissabte de maig ens va deixar orfes a la colla d'amigues de tota la vida. La Núria, encara l'enyo amb la mateixa intensitat que el primer dia que no hi era, però ara amb una enyorança més lleugera, més optimista. Amb ella vaig aprendre que quan algú estimat marxa ens quedem una mica més tristos per sempre, una mica més fràgils i, alhora, una mica més valents per les pèrdues que han de venir.

Hi ha gent que diu que té por d'estimar, però en realitat el que té és por de perdre les persones estimades. Sí, és dur. I és difícil. Però és el que ens omple la vida. I sense aquests vincles i els records, no valdria la pena viure. ●

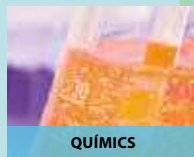
COM GESTIONAR ELS SEUS RESIDUS PERILLOsos DE FORMA **INTEGRAL**, **RESPONSABLE** i **EFICIENT**

METAL·LURGICS

TEXTILS

QUÍMICS

ARTS GRÀFIQUES

PLÀSTICS

AUTOMOCIÓ

MAQUINARIA

DONEM SOLUCIONS ÒPTIMES I PERSONALITZADES QUE SIGUIN BENEFICIOSES PER AL MEDI AMBIENT DE FORMA ACREDITADA, COMPETITIVA I SEGURA

CGM

Repensar
Reinventar
Reciclar

Centre de Gestió Medioambiental, SL · www.ecocgm.com · 931 310 067 · info@ecocgm.com

Alicia Moriana

Cap de la Regió Policial Central

“No ens podem quedar amb les xifres. Hem de fer que la gent se senti segura”

Per Eli Pagan - Fotos: Mossos d'Esquadra

Des del passat 1 del juliol, Alicia Moriana és la nova cap de la Regió Policial Central. Moriana ha estat en diverses regions policials, i ara, doncs, a la Central. Aquestes setmanes Alicia Moriana és a Brussel·les, per participar en un programa d'experts nacionals de la Unió Europea, on treballarà en el Departament d'Interior i Immigració, i més concretament en el Grup de Crim Organitzat.

Fa poc que està al capdavant de la Regió Policial Central. Com han estat aquestes primeres setmanes?

Bé, la veritat és que és molt poc temps, però estic treballant al màxim. De moment, el que puc dir és que jo ja visc a la Regió Policial Central, visc a la comarca d'Osona, per tant aquesta zona és casa meva. Es tracta d'un territori molt ampli, per tant, sí que és cert que necessitaré una mica més de temps per conèixer-la més en profunditat. Són 171 municipis; de fet, ara fa poc fins i tot hem crescut, amb els municipis de Torà i Biosca, al Solsonès, per tant, és una regió amb un territori molt gran. També he de dir que és preciós, evidentment és casa meva, i queda una mica malament que ho digui, però sí, és una regió molt bonica, i, a més a més, és una regió en la qual es pot treballar bé. Realment estic molt contenta de ser aquí.

Vostè viu a la comarca d'Osona, però va néixer a Granollers. Com arriba a la Catalunya Central?

Efectivament, jo soc del Vallès Oriental, on he viscut gairebé tota la vida, però ja des de jove anava molt a Vic. He anat visitant aquesta zona de manera més o menys puntual. Aleshores, en el moment que vaig voler fer-me una casa, vaig pensar, “doncs, prefereixo anar cap allà”, i vaig acabar en un poble d'Osona. I molt contenta d'haver fet aquest canvi, em sento molt ben acollida.

Què va estudiar?

Doncs primer Traducció i Interpretació (anglès i alemany). Posteriorment, ja dins del cos de Mossos, vaig fer Documentació i finalment vaig fer Dret.

Són tres coses ben diferents?

Sí, sí, són molt diferents. Documentació és una carrera de segon cicle. I finalment vaig fer Dret, fins i tot, em vaig doctorar en Dret.

I quan entra al cos de Mossos d'Esquadra?

Vaig entrar al cos l'any 1996. Fa 26 anys. Jo aleshores treballava en una escola d'idiomes fent de professora d'anglès i alemany, i vaig veure un anunci de com fer-se mossos d'Esquadra. Em va cridar l'atenció, em va encuriosir, i vaig provar-ho. Vaig anar a l'Escola de Policia, i vaig iniciar la meua carrera professional dins el cos. I molt contenta d'haver pres aquella decisió.

Són difícils les proves d'accés a l'Escola de Policia de Catalunya?

A veure, ser policia és una feina molt exigent. No pot ser d'una altra manera. Nosaltres, si em permetes (perquè tampoc no és una definició acadèmica), gestionem drets, llibertats... Per tant, és una carrera professional que ha de ser exigent, perquè és una feina molt important. I per això l'escola, que és on comencem a aprendre, on comencem les nostres primeres passes dins d'aquest món, ha de ser exigent, també, perquè no s'entendria d'una altra manera. És exigent, sí, però també és molt satisfactori. I realment l'escola, tots la recordem sempre amb nostàlgia.

I després de l'escola, quina va ser la seva primera destinació?

Doncs, precisament cap a la Regió Central. Vaig anar a Vic. I em fa especial il·lusió, ara, tornar a ser a la Catalunya Central, i més tenint en compte que és on vaig començar. Crec que, fins i tot, és una mica poètic.

Per quantes regions policials ha passat, llavors?

He estat sotscap de la Regió Policial de Girona i de la Regió Policial Metropolitana Nord. I ara, doncs, cap de la Regió Policial Central.

Vostè ha estat cap de l'escola policial de Catalunya. Quina era la seva feina?

És una feina molt interessant i engrescadora. La formació, per mi, és un element bàsic en qualsevol professió, i en la nostra, també. Crec que, com més eines tinguem, més preparats estarem per poder fer front a qualsevol circumstància. La feina policial, precisament, és una feina de moltes sorpreses. L'agent que es posa a patricular cada dia al

"L'oficina dels Mossos de proximitat de Manresa ens aproparà ben aviat a la ciutadania i això és fonamental"

cotxe no sap què és trobarà. És una feina en constant improvisació. Per tant, la preparació és fonamental. I el director de l'Escola de Policia de Catalunya una de les funcions que té encarregades és vetllar perquè aquesta formació sigui tan acurada com sigui possible i de màxima qualitat.

Parlem de casa nostra. Com està la Regió Policial Central?

La Regió Policial Central té cinc comarques diferents i cinc àrees bàsiques o cinc comissaries. És un regió gran. Si parlem de la Regió Policial Central en conjunt és una regió bastant segura. Aquest any tenim la taxa de criminalitat més baixa de tot Catalunya. Ens hem mantingut en les posicions més baixes. La taxa de criminalitat és el nombre de delictes per 1.000 habitants. Per tant, si mirem les xifres, som en una regió segura.

Tot i així, la gent percep inseguretat.

Evidentment, és el que diem, una cosa són les xifres, però no ens podem quedar amb les xifres. Nosaltres hem de fer que la gent se senti segura. És clar que, mentre hi hagi delictes, és difícil que una persona pugui dir,estic totalment segura. Per tant, no ens podem quedar només amb les xifres. Entenem que les persones en un moment donat puguin sentir-se insegures. I hem de treballar-hi. No només és important estar segurs, sinó també sentir-nos segurs, perquè això és bàsic per a la qualitat de vida de les persones.

Manresa va viure fa unes setmana una baralla tumultuària al passeig de Pere III. Va haver-hi onze detencions, vuit dels quals menors. Uns fets que han provocat força enrenou a la ciutat.

La societat ha anat canviant amb el pas del temps i ara ens trobem amb ciutats amb noves

fesomies, i això pot crear sensació d'inseguretat davant de noves realitats. Des de Mossos estem treballant perquè aquests incidents no es repeteixin i la ciutadania estigui i se senti segura.

Quin són els delictes més comesos?

Els delictes que es cometem a la Regió Policial Central són molt similars als que hi ha a la resta de Catalunya. El delicte més present són les estafes (25 %). I en segona posició ja hi ha els furts. La bona notícia d'això és que en aquest cas el component de violència no hi és. Evidentment, si ens roben alguna cosa, o ens fan un dany en un vehicle, o algun altre fet, no és agradable ni bo, però crec que és millor, si em permetes l'expressió, que et robin alguna cosa que no pas que ens facin mal. Quan hi ha violència, quan hi ha agressions sexuals o lesions, això crec que és molt més greu. I afortunadament, la majoria dels delictes als quals hem de fer front estan relacionats amb el patrimoni i no amb les persones. Pel que fa a les estafes, des de la pandèmia, l'ús de les noves tecnologies ha augmentat molt. Tots tenim mòbil, molta gent compra per internet. Això és un camp abonat per a alguns delinqüents, que troben en aquestes eines una oportunitat de poder aconseguir diners.

Han crescut molt els delictes relacionats amb les plantacions de marihuana?

Efectivament, la marihuana és un dels problemes actuals als quals hem de fer front des del punt de vista de la seguretat. Vivim en un país fantàstic perquè té un clima ideal, i això és fantàstic per a moltes coses, entre d'altres, per cultivar marihuana. Són diners que més o menys aconsegueixen, no sé si dir-ho fàcil, però sí que és molt rendible. Per això, hi ha gent que s'hi dedica. I això és una cosa a la qual també estem posant fil a l'agulla. I s'hi treballa moltíssim i es desmantellen moltes plantacions a la Regió Central també.

Què suposarà la nova Comissaria de Proximitat de Manresa, del passeig de la República?

És molt important que hi hagi aquesta eina descentralitzada, i que sigui al centre de Manresa. Evidentment, tot el que ens apropi a la ciutadania és fonamental. I aquest és l'objectiu d'aquesta oficina: facilitar la relació, la comunicació i la proximitat entre la ciutadania i els agents de Mossos d'Esquadra i de Policia Local. ●

Projecte 'Fita', Premi Pere Casaldàliga del CLAM

El premi Pere Casaldàliga del Clam d'aquest any ha reconegut la tasca d'inserció laboral de Càritas. El projecte Fita vetlla per regularitzar i dignificar la situació laboral de les treballadores de l'àmbit de la llar i l'atenció a la gent gran.

La iniciativa ha estat reconeguda en el decurs de la gala celebrada a l'Auditori Agustí Soler i Mas de Navarcles, que va recordar les víctimes del conflicte d'Israel i Palestina i va fer un clam per la pau.

Es tracta d'una proposta que va néixer l'any 2005 amb l'objectiu de dignificar les feines relacionades amb el treball a la llar o l'atenció a les persones grans a partir d'un programa d'acompanyament que ofereix una formació a les persones amb necessitats de treball i una orientació

sobre els seus drets laborals i, posteriorment, les ajuda a trobar feina mitjançant la borsa de què disposa Càritas. El lliurament del premi el va fer Glòria Casaldàliga, neboda de Pere Casaldàliga, presidenta de la fundació i alcaldessa actual de Balsareny. Després de rebre el guardó, la directora de Càritas Manresa, Fina Farrés, va realçar que el projecte "és un camí de llarg recorregut que ha permès donar resposta a les famílies amb necessitats d'atenció a domicili i, al mateix temps, oferir un acompanyament a les persones més vulnerables per regularitzar la seva situació laboral". En més de quinze anys de trajectòria, el projecte ha ofert atenció domiciliar a més de 3.000 famílies i ha donat una oportunitat laboral a gairebé 400 persones. ●

Els Òrrit es reuneixen amb la Fundació Althaia

Dos dels germans Òrrit en la trobada amb Antònia Raich de la Fundació Althaia

La trobada va ser cordial i amb interès per part seva per tota la lluita que porten els Òrrit. Pendents de ser rebuts per l'alcalde, Marc Aloy, per tornar-ne a parlar, demanen que els escoltin direc-

tament. Els germans Òrrit van desaparèixer a l'hospital després que ingressessin el petit per unes angines i la seva germana es quedés amb ell durant dos dies al centre hospitalari. Mari Carme Òrrit recorda d'aquells dies que als seus germans "se'ls va canviar d'habitació el dia abans de la seva desaparició, sense que ningú de la família ho sabés i sense cap raó ni explicació lògica".

Del dia dels fets, Mari Carme ha recordat que l'hospital va avisar la policia que els nens no eren a l'habitació, i els agents van avisar la seva mare, encara que des de l'hospital no van voler atendre la família. ●

L'empresa Elausa guanya el premi Guillem Catà

El jurat que va triar Elausa Electronics amb el Premi Guillem Catà

L'empresa vigatana Elausa Electronics, SL, ha estat la guanyadora del 44è Premi Guillem Catà que adjudica la Demarcació de la Catalunya Central dels Enginyers Industrials de Catalunya.

Reunit el Jurat a Manresa, sota la presidència de Salvador Arqué, es va decidir el guardó per unanimitat. Elausa Electronics, SL, ubicada al Polígon Industrial Malloles de Vic, té com a missió oferir solucions electròniques o mecatròniques als seus clients a través del desenvolupament de productes/

processos i una planificació de la producció de qualitat.

Segons les seves pròpies comunicacions, pretén ser un referent europeu d'excel·lència en la fabricació de productes de la base dels quals és l'electrònica.

L'empresa va néixer el 1988, i el 1992 van crear Array Plastics, amb la mateixa vocació d'Elausa i especialitzada en solucions per a la producció de precisió en plàstic injectat. El premi es lliurarà a Osona en una data encara per concretar. ●

Premi Séquia

2024

**Avui, com al segle XIV,
l'actitud marca la diferència**

Més informació i presentació de candidatures:
Fundació Universitària del Bages
Av. Universitària, 4-6,
08242 Manresa
T. 93 877 41 79
www.umanresa.cat
festesdelalum@umanresa.cat

**PROVEM-HO
EN CATALÀ**

**MOLT
PER PARLAR.
MOLT
PER VIURE.**

moltperparlar.cat

 Generalitat
de Catalunya

Pel català,
sempre endavant

Mercadona comprarà 220.000 tones de cítrics d'origen local, un 10 % més

En la nova campanya de cítrics d'origen Espanya, que comença a l'octubre i acabarà a l'agost, la companyia comprarà mandarines, llimones i taronges a 24 proveïdors especialistes que mantenen relacions estables amb més de 2.800 agricultors d'arreu del territori

Mercadona, companyia de supermercats físics i de venda online, inicia la campanya 2023-2024 de cítrics d'origen Espanya amb una previsió de compra de 220.000 tones, xifra que suposa un increment del 10 % respecte a la campanya anterior. La nova campanya engega a l'octubre amb l'arribada de la mandarina i la llimona d'origen local, i a principis de novembre entrarà la taronja progressivament a les botigues.

La campanya nacional de la mandarina comença a l'octubre i acabarà al maig; la de la llimona engega també a l'octubre i durarà fins al juny, i la de la taronja s'iniciarà al novembre i s'allargarà fins al mes d'agost, segons les previsions. El compromís de Mercadona amb el sector primari és ferm i dona prioritat a garantir relacions estables i transparents amb els seus 24 proveïdors locals, que al seu torn treballen amb més de 2.800 agricultors d'arreu del territori.

En la seva aposta per la fruita i la verdura de proximitat, Mercadona comercialitzarà cítrics procedents de camps de la Comunitat Valenciana, Andalusia, la Regió de Múrcia, Catalunya i les Canàries.

Foment del consum de cítrics i fruites i verdures de temporada per a un cistell equilibrat

L'empresa fomenta el consum de cítrics, així com del suc de taronja acabat d'esprèmer, disponible a la secció de fruita i verdura en els tres formats d'envàs habituals, de 250 mil·lilitres, 500 mil·lilitres i 1 litre. Aquest servei, que es va començar a implantar l'any 2016 a totes les botigues de la cadena, és un projecte que es va desenvolupar a través de la innovació conjunta entre Mercadona, el proveïdor especialista Zumex i els clients

mateixos. Els cítrics són rics en vitamines, minerals i antioxidants, i el seu consum contribueix a mantenir una dieta equilibrada. Les taronges, les mandarines i les llimones, entre altres cítrics, són grans aliats per completar un cistell equilibrat.

Mercadona dona suport a les campanyes del Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació en el marc de l'estratègia #alimentadospaña i de la campanya "El país más rico del mundo". Així mateix, defensa

les pràctiques comercials justes i, des de fa anys, està adherida al Codi de Bones Pràctiques Mercantils en la Contractació Alimentària. Aquest acord voluntari, que va suposar un pas més en la promoció de pràctiques comercials justes, s'emmarca en la Llei de mesures per a millorar el funcionament de la cadena alimentària i està impulsat pel Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació en col·laboració amb diferents associacions de tota la cadena agroalimentària. ●

Sumem per a la salut de la dona

Dexeus Dona i la **Clínica Sant Josep** s'uneixen per oferir la millor atenció en ginecologia, embaràs i reproducció.

Revisió
ginecològica
i proves
diagnòstiques

Atenció
a problemes
ginecològics

Cirurgia
ginecològica

Embaràs
i assistència
al part

Tractaments
de reproducció
assistida

Com et dius?

4 DE NOVEMBRE CARLES

Carles

Carles és un nom predominantment masculí d'origen germànic. Carles té l'origen en "Karl" (home lliure, valent i dotat de gran intel·ligència) i es va difondre després de la dinastia carolíngia. D'allà es va estendre per tot Europa, i va adoptar característiques úniques a cada país, com és el cas de França i Anglaterra, on es va propagar com Charles, el femení del qual és Charlotte, que, al seu torn, deriva del llatí Carolus, Carolina. A Itàlia, Carlo i a Polònia, Karol. Difícil és recordar la quantitat exacta de reis i personatges celibataris amb aquest nom, fins al punt que s'havien de diferenciar amb sobrenoms, com Carles, el Calb; Carles, el Coix, o Carles, el Bell, entre d'altres.

Carles és una persona sociable, afectiva i afectuosa, a qui li agrada relacionar-se i envoltar-se de moltes persones. En l'àmbit professional sol exercir-se a mig ritme, a causa dels seus excessos de mandra, i en l'amor sol buscar en la seva parella una amiga més que una amant. És adaptable. S'expressa airovement a qualsevol nivell. Gentil, vivaç i amigable. Estima el

Sant Carles Borromeu, d'Orazio Borgianni

que està més enllà de la superfície dels éssers i de les coses.

És una persona de pensament convincent. Es creix en les activitats que requereixen acció, amistat, sociabilitat i urbanitat. Estima, educa i embelleix, no tant per al bé propi com per al dels altres. Podria destacar en professions com metge, infermer, músic, assistent social, arquitecte, decorador d'interiors, cuiner o professor.

ON ESTÀ ENTERRAT?

És patró de la ciutat de Milà i el sant patró de la banca.

Sant Carles Borromeu va ser un cardenal italià, arquebisbe de Milà i un dels grans reformadors catòlics de l'època posttridentina. Era nebot del papa Pius IV i l'Església catòlica el venera com a sant.

La seva figura destaca al segle XVI com a model de pastor exemplar per la caritat, per la doctrina, pel zel apostòlic i, sobretot, per la pregària. Va renovar la vida religiosa i va instituir una nova congregació de sacerdots seculars: els oblats. El 1576, quan a Milà es va propagar la pesta, va visitar i confortar els malalts i els va oferir tots els seus béns. El seu lema consistia en una sola paraula: *Humilites*.

La seva tomba és a la catedral de Milà, a Itàlia. Un lloc que et recomanem especialment per la bellesa de l'edifici, que és una autèntica joia del gòtic. És la seu episcopal de l'Arxidiòcesi de Milà. És una de les esglésies de culte catòlic més grans del món, té 157 metres de llarg i pot albergar fins a 40.000 persones a l'interior.

També et recomanem visitar a 60 quilòmetres de Milà, la població d'Arona i veure *El Colós de Sant Carles Borromeu*, que és una estàtua de 35,10 m d'alçada, inclòs el pedestal de granit, i es troba al llogaret de San Carlo, al Sacro Monte di San Carlo. És l'estàtua més alta d'Itàlia.

Els qui són a la vora del llac Major, la veuen immediatament. És l'estàtua de sant Carles Borromeu que domina les aigües d'Arona. De trenta-cinc metres d'alçada, incloent-hi la base, construïda al segle XVII, l'escultura representa l'arquebisbe de Milà a l'hora de beneir el poble. Però aquest monument té una particularitat: es pot visitar des de dins gràcies a una escala llarga. Des de dalt es pot admirar l'esplèndid panorama a través de dos orificis fets justament en correspondència amb els ulls de l'estàtua. I aquí hi ha l'ensenyament que va deixar aquest sant: mirar el món amb els ulls de la caritat i de la humilitat de Crist, del Bon Pastor, com va fer ell. ●

Iglesia de San Carlos Borromeo - Iglesia Karlskirche de Viena

Curiositat

L'arquebisbe de Milà era molt devot del Sant Sudari o Llençol Sant, i va exercir un paper fonamental perquè fos traslladat de França a Itàlia. En efecte, per evitar que Borromeu, ja molt malalt, hagués d'anar a França, van ser els ducs de Savoia, el 1578, els qui van accedir a transportar el Llençol Sant des del Castell de Chambéry, a França, a Torí, on es troba des deleshores. De tota manera, Borromeu va fer un pelegrinatge a peu durant quatre dies des de Milà fins a Torí, dejunant i resant, per pregar davant la imatge impresa a la síndone.

Rosquilles pel novembre. Que bones!

Les rosquilles d'anís tenen una llarga tradició a la nostra cultura i són pocs els que poden dir que no les han tastat mai. El seu bany en sucre les fan especialment apetitoses per als més llaminers; tanmateix, si mirem enrere, aquest menjar no era tan dolç en els seus orígens, ni tenia la forma amb què les coneixem avui dia.

Segons la majoria dels escrits, aquest dolç tradicional va ser introduït al nostre país pels àrabs al segle X, durant l'època en què aquest poble es va establir a la Península. Aleshores, encara no tenien la forma actual, sinó que s'assemblaven a un bunyol. Abans d'introduir-les, els àrabs ja feia segles que feien als seus països el que es poden considerar els "avis" de les rosquilles d'anís, que consistien a fregir massa elaborada amb blat i cobrir-les amb mel o salses salades. Amb el temps, tant la recepta tradicional com la forma d'aquests dolços van anar canviant i millorant. D'una banda, es van adonar que la massa no es

fregia bé pel centre, per la qual cosa van decidir fer-li un forat. D'altra banda, l'elaboració va comptar, amb el temps, amb un ingredient més: l'ou, que feia que les rosquilles guanyessin fermesa i sabor. Com a curiositat, aquesta recepta va donar lloc a un dels productes més castissos i populars del nostre país, els xurros.

La seva senzilla elaboració amb ingredients gens cars, a base de farina, ous i sucre, les va fer populars i, avui dia, seguim menjant-ne en determinades dates, com són la castanyada i les festes nadalenesques.

De rosquilles amb anís i altres licors en trobaràs en diverses receptes, totes delicioses: les rosquilles sense forat, les clàssiques i les de moscatell i llimona. Ideals per acabar un bon àpat de tardor. Te les pots menjar en les castanyades de novembre, juntament amb els panallets, els moniatos i les castanyes. Les que avui et portem, tenen un toc cítric deliciós! A veure què et semblen! ●

Rosquilles d'anís

»» Ingredients

- › 13 ous grossos
- › 200 g de sucre
- › 200 ml de llet sencera
- › 150 ml d'oli de gira-sol
- › 200 ml de suc de taronja
- › la pela ratllada d'una llimona
- › 1/2 copeta d'anís
- › 1 culleradeta de canyella
- › 700 g de farina
- › 1 sobre de llevat Royal
- › oli per fregir i sucre per arrebossar

»» Preparació

- › Posem en un bol els 3 ous i el sucre, i ho batem tot bé.
- › Hi afegim el suc de taronja i la llet i ho continuem batent.
- › Tot seguit hi incorporem l'oli, la pela de llimona ratllada, l'anís i la canyella.
- › Quan tot estigui integrat, hi afegim la farina i el llevat, que haurem tamisat prèviament. La massa ha de quedar fina i sense grumolls.
- › I ja es pot omplir la rosquillera i començar a fregir.
- › Un cop fregides per un costat i l'altre, les traiem de l'oli, les deixem desgreixar una mica sobre paper de cuina i les ensucrem.
- › No tenen cap complicació i són una perdiçió!

Caldes de Montbui, el descans perfecte

Caldes de Montbui és una vila que, a poc més de 30 km de Barcelona, gira des de temps remots entorn de l'aigua calenta. Té el privilegi de ser el primer poble termal de Catalunya i de posseir les termes romanes més ben conservades de la península Ibèrica. Aquest atractiu es completa amb altres al·licients que fan de la vila termal un centre turístic, cultural, esportiu i natural. La tradició balneària de Caldes de Montbui data de molt antic. Ja en època romana fou una estació termal, fundada sobre les deus d'aigua calenta que hi brollen. A la segona meitat del segle XIX, Caldes de Montbui era la primera estació balneària de Catalunya i la segona de la Península, tant pel nombre de balnearis com per la qualitat dels establiments. El 1844, hi havia vuit balnearis perfectament equipats.

» L'ORIGEN DE LES AIGÜES TERMALS

Què és un balneari?

Un balneari és un establiment terapèutic en què conflueixen tres elements:

- Aigües mineromedicinales declarades d'utilitat pública.
 - Instal·lacions adequades per a l'aplicació correcta dels tractaments termals prescrits.
 - Equip mèdic i auxiliar que dirigeix la utilització més adient d'aquests mitjans en cada pacient.
- Entre els segles XVIII i XIX els balnearis eren molt habituals en aquesta població. Cal des-

taçar-ne tres, que encara estan en actiu: RV Hotels Broquetas SPA Termal, Hotel Balneari Termes Victòria i RV Hotels SPA Vila de Caldes.

» EL MUSEU TERMAL

Sota la denominació de Thermalia, Museu de Caldes de Montbui, s'engloben diversos edificis i col·leccions que resumeixen els trets històrics bàsics de la població: unes termes romanes, una capella romànica, un edifici gòtic civil i una casa pairal del segle XVIII, instal·lacions agrupades en tres seus diferenciades. La seu central de Thermalia correspon a un edifici gòtic de finals del segle XIV conegut com l'Antic Hospital de Santa Susanna, el qual s'incorporà a la vella capella romànica del mateix nom, consagrada el 1403.

Com a fons més meritori, recull de manera permanent la col·lecció Mas Manolo, que conté la principal mostra pública de l'escultor pintor Manolo Hugué.

La segona seu del Museu de Caldes és l'edifici de Can Delger, casa museu romàntic que la família Delger cedí a l'Ajuntament l'any 1959. Conserva els objectes i mobiliari propis d'una casa pairal de la burgesia rural, des d'obres d'art fins a una destacada biblioteca, en un context que permet reviure la vida quotidiana d'una família de classe mitjana des del segle XVIII fins a principis del XX. La seva visita suposa un

recorregut nostàlgic per una forma de vida allunyada de l'estàndard actual.

Tercera seu del Museu i Bé Cultural d'Interès Nacional, les Termes Romanes són l'edifici més emblemàtic de la vila i, amb una tradició de dos mil anys, simbolitzen el motiu d'ésser de la població al llarg de la seva història. L'espai visitable, part d'un gran conjunt termal de caire medicinal, és una de les instal·lacions balneàries d'època clàssica millor conservades d'Europa.

» GASTRONOMIA

La vila termal de Caldes de Montbui ofereix una cuina pròpia i popular catalana, sorgida de l'entorn rural, i basada en productes de la comarca com les mongetes del ganxet, amb denominació d'origen protegida, els embotits, les verdures, la pasta, les cireres i els licors típics que conviden el visitant a gaudir d'uns exquisits plats gastronòmics.

Els carquinyolis, de tradició centenària a Caldes i de denominació comarcal de producte alimentari.

El mató, producte acollit a la denominació comarcal de producte alimentari, constitueix unes postres de gran qualitat artesana.

El brou termal, fet amb aigua de la Font del Lleó, està inspirat en l'elaboració artesanal que any rere any es cuina en l'olla gegant al centre de la plaça pels volts de Nadal.

L'anís de taronja i les Flors del Remei, elaborats des de l'any 1918, mantenen els seus orígens. La cura en la selecció dels components naturals que intervenen en l'elaboració i la dedicació en el procés posterior de destil·lació i envelliment en fan dos licors originals, amb caràcter i personalitat. Són adequats per a després d'un àpat.

» NO ET POTS PERDRE

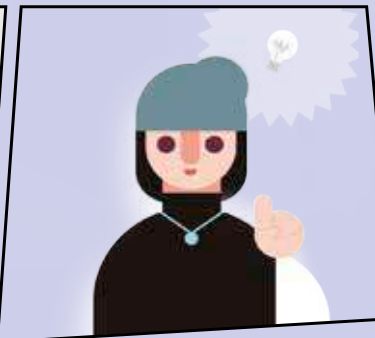
Fem bullir l'olla (Mercat de l'olla i la caldera i mercat d'artesans): 3r cap de setmana de març. Escaldàrium, la festa del foc i l'aigua: 2n dissabte de juliol. ●

» COM ARRIBAR-HI

- A Caldes s'hi arriba en cotxe a través de La C1416, direcció Granollers
- La C59, direcció Mollet
- La C59, direcció Moià
- La C1413, direcció Molins de Rei
- Servei de Bus Interurbà
- Estació d'Autobusos de Caldes de Montbui
- Av. Pi i Margall, 104

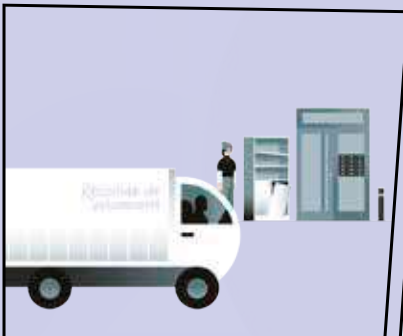
TU ETS PART DEL CANVI

No reciclem prou, no separem bé els residus... això és un desastre...

Però el canvi és possible. I ja ha començat!

Tots aquells residus que no puguis dipositar als contenidors o als cubells del porta a porta, cap a la deixalleria fixa o mòbil o posa't en contacte amb el teu Ajuntament perquè te'ls vinguin a recollir i se'ls pugui donar la destinació més adequada per reaprofitar-los.

L'empresa Santos Jorge i Eurecat Manresa creen un nou producte amb residus de vidre destinats als búnquers dels camps de golf

S'han transformat productes de segona i tercera qualitat, que anaven a l'abocador, en un producte que substitueix les sorres dels búnquers de golf, dels quals ja n'hi ha cinc en el club de golf La Roqueta

L'empresa Santos Jorge, especialitzada en la gestió i en el tractament de vidre reciclat, i el centre tecnològic Eurecat Manresa han desenvolupat un nou procés innovador de valoració de residus de vidre que fins al moment acabaven a l'abocador, amb l'objectiu de transformar-los en nous productes i aplicacions disponibles en el mercat, com un substitut de les sorres dels búnquers de golf.

Amb el projecte Cyclo-Vidre "hem aconseguit transformar productes de segona i tercera qualitat, que anaven a l'abocador, en un gran producte que es pot aprofitar a les sorres dels búnquers de golf, mitjançant vidre micronitzat, dels quals ja n'hi ha cinc al club de golf La Roqueta", afegeix el director general de Santos Jorge, Armand Sánchez Santos.

La innovació permet gestionar i reciclar fins a un 98 per cent dels envasos de vidre procedents de l'ús domèstic, "validant a escala laboratori fins a cinc vies de nous productes de valor afegit viables a escala tècnica, econòmica i mediambiental", explica la coordinadora del projecte i cap de la Línia de Residus i Economia Circular de la Unitat de Residus, Energia i Impacte Ambiental d'Eurecat, Sandra Meca.

"El cost creixent de la disposició de residus en abocadors, així com l'augment del preu de les

matèries primeres fan que l'aprofitament circular de residus i subproductes sigui cada cop més clau per a la competitivitat de les empreses", afirma el cap de Desenvolupament de Negoci de l'equip de Ciutats i Indústries Verdes d'Eurecat, Jesús Boschmonart.

D'acord amb el director de la Unitat de Residus, Energia i Impacte Ambiental d'Eurecat, Frederic Clarens, "la innovació pot impactar en diversos sectors, ja que les aplicacions generades van des de material per a filtres d'aigua per a piscines o per a aigües

potables, fins a l'ús com a càrrega per donar prestacions tècniques a materials compostos o com a materials d'abrasió per a processos productius".

El projecte ha rebut el suport del programa Nuclis d'R+D Empresarial per a projectes d'economia circular en l'àmbit dels residus que impulsen ACCIÓ —l'agència per la competitivitat de l'empresa del Departament d'Empresa i Treball— i l'Agència de Residus de Catalunya del Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural. ●

Millorem i incrementem la competitivitat, el progrés i la capacitat tecnològica d'empreses i altres organismes, mitjançant projectes conjunts, serveis tecnològics avançats i la transferència de tecnologia.

Plaça de la Ciència, 2 · 08243 Manresa (BCN) · Tel. 93 877 73 73 · www.eurecat.org

sage 200c

**LA SOLUCIÓN
DE GESTIÓN
QUE CONECTA
CON EL FUTURO**

ADAPTADO AL
SII

SOLICITA INFORMACIÓN
93.877.03.03

 CONTROL
GROUP

/// FARMÀCIA DE GUÀRDIA ///

NOVEMBRE

- 7 Dimarts 8 Dimecres **BUXÓ** Passeig Pere III, 55 938773080
- 8 Dimecres 9 Dijous **PRADELL, JORDI** Sant Josep, 54 938770018
- 9 Dijous 10 Divendres **ROS** Passeig Pere III, 73 938730157
- 10 Divendres 11 Dissabte **SOLÉ** Plaça Major, 12 938720742
- 11 Dissabte 12 Diumenge **SALA** Sant Miquel, 10 938721767
- 12 Diumenge 13 Dilluns **SERAROLS, Mª DOLORS** Gr. La Balconada 938743957
- 13 Dilluns 14 Dimarts **SERAROLS, SÍLVIA** Sant Maurici, 53 938776618
- 14 Dimarts 15 Dimecres **SUBIRATS** Saclosa, 31 938750160
- 15 Dimecres 16 Dijous **TRAPÉ** Sobrerroca, 40 938722180
- 16 Dijous 17 Divendres **TRUJILLO** Av. Bases de Manresa, 66 938746555
- 17 Divendres 18 Dissabte **VINTRÓ** Ferrer Vidal bloc E (Avecrem) 938750598
- 18 Dissabte 19 Diumenge **FELIU** Ctra. de Santpedor, 228 938784040
- 19 Diumenge 20 Dilluns **ALIER** Infants, 2 938721984
- 20 Dilluns 21 Dimarts **ARROYO** Plaça Sant Ignasi, 13 (Escodines) 938721389
- 21 Dimarts 22 Dimecres **GARZON** Font dels Capellans, torre 10 938747800
- 22 Dimecres 23 Dijous **BONSFILLS** Balmes, 41 938730133
- 23 Dijous 24 Divendres **COGUL** Av. Joncadella, s/n 938762679
- 24 Divendres 25 Dissabte **RIU** Born, 30 938721359
- 25 Dissabte 26 Diumenge **COMAS, TERESA** Plaça Clavé, 1 938721323
- 26 Diumenge 27 Dilluns **CUCURULL-ANGUERA** Passeig Pere III, 1 938768029
- 27 Dilluns 28 Dimarts **ESTEVE** Plana de l'Om, 4 938720509
- 28 Dimarts 29 Dimecres **FARRÉ** Barcelona, 1 938731848
- 29 Dimecres 30 Dijous **GRAU** Ctra. de Vic, 59 938772987
- 30 Dijous 1 Divendres **MASSANEDA** Sant Cristòfol, 37 938773494

DESEMBRE

- 1 Divendres 2 Dissabte **MAYOR** Carrasco i Formiguera, 25 938730154
- 2 Dissabte 3 Diumenge **MORENO** Ctra. del Pont de Vilomara, 104 938730192
- 3 Diumenge 4 Dilluns **NOGUERAS** Jacint Verdaguer, 40 938733447
- 4 Dilluns 5 Dimarts **OLTRA, ASSUMPTA** Muralla del Carme, 16 938722771
- 5 Dimarts 6 Dimecres **OLTRA, MIQUEL A.** Ctra. de Santpedor, 110 938776536

ROS
FARMÀCIA

Passeig de Pere III, 73
de Manresa

Tel. 93 873 01 57

Obert de 9 a 22 h
tots els dies de l'any

/// EL CINEMA RECOMANA ///

» BLACK FRIDAY 17/11/2023

Temàtica: Terror

Director: Eli Roth

Argument: Cinta de terror ambientada en el Dia d'Acció de Gràcies nord-americà que està basada en el "fals tràiler" que formava part de la sessió doble del Grindhouse, de Quentin Tarantino i Robert Rodríguez.

» NAPOLEÓ 22/11/2023

Temàtica: Acció, biografia, drama

Director: Ridley Scott

Argument: El film és un espectacle ple d'èpica i acció que detalla l'enrevessat ascens i la caiguda de l'icònic emperador francès Napoleó Bonaparte. La pel·lícula mostra la carrera incessant de Bonaparte fins al poder, a través del prisma de la seva relació addictiva i volàtil amb Josefina, que va ser el seu únic amor veritable, i presenta les seves visionàries tàctiques polítiques i militars a través d'algunes de les seqüències pràctiques de batalles més dinàmiques mai filmades.

VINE AL CINEMA, VINE A...

Consulteu la cartellera a

www.cinesbagescentre.com

Anuncia't al
FREQUÈNCIA

938 720 205 · publi@els40.com

Quina canallada!

Centenars de persones es van reunir al Parc d'Europa de Santa Perpètua de Moguda el 8 d'octubre per gaudir del Canallada, el festival infantil i juvenil del projecte educatiu Bo, sa, d'aquí, creat pel Grup Taelus, al qual pertany aquest mitjà.

Vuit grups de les escoles Ca n'Alzamora, Joanot Alisanda, Els Pinetons, El Turó, Bernat de Mogoda, Font de l'Orpina, Paidos i Santa Perpètua van ser els balladors de les cançons dels seus intèrprets preferits, que els van acompanyar a l'escenari. Així, durant la tarda vam poder veure Guillem Solé, de Buhos, Miki Núñez, Sara Roy, Suu, Chung-Man, Triquell i Edu Esteve. Aquests coneguts artistes del panorama musical català han estat ambaixadors del projecte als diferents serveis de menja-

dors escolars participants i els hem pogut veure en el programa televisiu "Bo, sa, d'aquí" visitant els centres escolars a l'hora de dinar.

El Canallada ha fet la seva primera Festa de ball d'aquest projecte, que promou el lema 'Mengem bo. Fem música. Som escola', i que ha certificat les empreses dels menjadors com a compromeses amb la sostenibilitat i el medi ambient, i que incorporen al menú de l'escola productes de proximitat procedents de productors de l'entorn introduint aliments de temporada en les planificacions dels dinars escolars.

El tret de sortida va anar a càrrec de l'alcalde de Santa Perpètua de Mogoda, Isabel Garcia, acompanyada de les regidores de Medi Ambient, Jessica Jiménez, i d'Educació, Anna Bajo. Isabel Garcia va explicar que l'objectiu del

El cantant Triquell en el decurs de la Festa 'Bo, Sa, d'Aquí', que es pot veure a Taronja TV

Canallada és promoure els hàbits saludables i els valors humans a través de l'esport, les arts, la natura, l'alimentació i la sostenibilitat i sobretot posar en valor els productes quilòmetre zero.

La festa va ser presentada per Brigitte Barea i Mireia Guilella, que van parlar amb els cantants, van mostrar els assajos dels alumnes de les escoles participants i van

convidar a veure ballar Gotti, una de les formacions de ball més premiades i reconegudes internacionalment.

El projecte Bo, sa, d'aquí té el suport de la Diputació de Barcelona i la Generalitat de Catalunya i ja està preparant la tercera edició a les escoles, que engega el 2 de novembre, i que tornarà properament a Canal Taronja. ●

Teti
Canal Monrós

Maria Jesús
Isart Oliveras

Fina
Tàpias Caus

Silvia
Sanfeliu Morros

Dones directores de teatre manresanes

L'acte serà conduït per **Aina Font Torra**, periodista de Nació Manresa

**El divendres, 10 de novembre de 2023, a les 19.00 hores a Omnium Cultural Bages-Moianès
(Carrer de Sobrerroca, 38 Manresa)**

OBERT A TOT EL PÚBLIC

Organitza: **Ràdio Manresa** 95.8 FM - 1539 OM **SE2**

Arriba la màgia del Nadal!

Tot el que necessites per decorar el teu espai.

Celebrem el 30è aniversari!

NAVIDECOR®
A CHRISTMAS WORLD

SANT FRUITÓS - Pol. Casanova, C/ Moixeró, 46 - Telf.93 874 10 29

La teva botiga online www.navidecor.com